

Stichting Kinderen van de Zon

Nieuwsbrief juli 2023

Land van Ravensteinstraat 31
5402 EH Uden
tel. 06 4441 0007
e-mail: hamaschepers@hetnet.nl
www.kinderenvandezon.org

Geachte lezer, beste donateur,

Eind oktober zijn Hans en ik teruggekomen uit Peru en voordat ik het weet is het alweer tijd voor mij om te gaan. Begin maart vlieg ik naar Arequipa om samen met Flor en het team de schouders eronder te zetten. In Arequipa genieten de kinderen met volle teugen van hun nieuwe spelletjeslokaal, dankzij een lieve gift is het lekkende dak gerepareerd en de moeders van de naaiopleiding dragen al hun eerste door hen zelf genaaide kleding.

In Ayacucho genieten het team en de kinderen van het nieuwe lesmateriaal, de koksleerlingen koken al de meest lekkere gerechten en heeft de leerkracht van het kleuteronderwijs, ter ondersteuning van haar werk in klassen met 45 hummeltjes, de hulp van een klassenassistente gekregen.

Graag wil ik jullie in deze nieuwsbrief laten meegenieten van al het moois dat dit jaar op mijn Peruaanse pad is gekomen. De Peruaanse Kinderen van de Zon wensen jullie een zonnige zomer en hopen dat jullie ons werk blijven steunen.

Veel leesplezier en een warme dank voor jullie belangstelling, Marianne Schepers.

Verslag Merle en Bente

Wij zijn Merle en Bente. Eerst hebben wij voor arme kinderen in Peru geld opgehaald met de sponsorloop van onze school. En toen kregen wij zelf het idee om ook geld op te halen voor Stichting Kinderen van de Zon!

Op 27 april op Koningsdag hebben wij op de kledjesmarkt €120,00 opgehaald voor Stichting Kinderen van de Zon.

Marianne Schepers was er super blij mee en onze ouders waren ook super trots. En wij denken dat de kinderen in Peru ook heel blij zullen zijn met ons geld.

Zaterdag, 18 maart 2023

De ergste vorm van ongelijkheid is proberen ongelijke dingen gelijk te maken.

Na de afgelopen weken nog even een coronaanval weggewerkt te werken kon ik mijn grote reis naar Peru weer aanvaarden. Wat was ik blij dat daags voor mijn vertrek naar Peru het reisadvies voor Ayacucho ook weer positief werd! Niets stond mijn vertrek meer in de weg. En deze ronde laat ik mijn lieve Hans weer thuis, want zoals ik in Peru altijd zeg: "wie haar man lief heeft, laat hem thuis". Samen rijden we naar Schiphol en ik vind het mooi dat Hans dit jaar aangeeft dat hij niet hoeft te zeggen dat ik goed moet uitkijken, want dat hij in oktober met eigen ogen heeft gezien dat ik dit doe. Nog een laatste knuffel, een laatste zwaai en dan verdwijn ik achter de douane, op weg naar mijn Peruaanse snottebellekes.

Het wordt een turbulente vlucht, maar na een lange reis land ik dan eindelijk in Lima. Als ik nauwelijks in de taxi zit lucht de taxichauffeur zijn hart over de moeilijke onzekere politieke situatie in Peru, met daarnaast de zorgen en onzekerheid over de heftige regenval en alle overstromingen en modderstromen die Peru teisteren. De hoop van de arme bevolking was volledig gericht op de nieuwe president, Pedro Castillo, een president die al na 16 maanden moest opstappen en in de gevangenis belandde. De situatie in Peru is dan ook uitermate gespannen. Tot een tweetal jaar geleden stond Pedro Castillo onder Peruanen hoogstens bekend als voormalig leerkracht en leider van een onderwijsstaking. Dat veranderde toen hij in 2021 vrij verrassend tot president werd verkozen. Met zijn kenmerkende witte cowboyhoed trok de voormalige

leraar door heel het land met een eenvoudige campagnebelofte: weg met de ongelijkheid, weg met de armoede, weg met de corruptie. Die boodschap sloeg sterk aan in een land als Peru dat getekend wordt door corruptie en chronische ongelijkheid, niet in het minst bij armere Peruvianen of de plattelandsbevolking. "No más pobres en un país rico", klonk het, oftewel: "geen arme mensen meer in een rijk land". Hoewel Pedro Castillo de verkiezingen (nipt) won, was er weinig ruimte tot vieren binnen zijn uiterst turbulente regeerperiode. Na nog geen anderhalf jaar op de teller versleet Castillo meer dan tachtig ministers. Tegelijkertijd werd de nieuwbakken president, ondanks zijn verkiezingsbelofte, zelf beschuldigd van vele corruptieschandalen. En niet alleen hij maar ook al zijn familieleden, die inmiddels al hoog en droog naar Mexico zijn uitgeweken. Castillo werd gearresteerd en tegen het einde van de dag legde Dina Boluarte, zijn vice-president, de eed af als (eerste vrouwelijke) president van Peru.

Hoewel het in Lima aanvankelijk rustig bleef, werd het protest in de rest van het land steeds sterker. Een deel van de Andesbevolking identificeert zich immers met wat Castillo voorstelt: de man van nederige, provinciale afkomst, die als minderwaardig beschouwd wordt door de mensen in Lima. De manifestaties en het geweld namen alsmaar toe. Ondertussen vielen er vele doden. Er waren aanvallen op publieke gebouwen en luchthavens, grote toegangswegen werden afgezet, het openbaar leven werd ernstig verstoord door de sluiting van scholen en het transport werd stilgelegd. De autoriteiten grepen bovendien erg hardhandig in: het leger werd op grote schaal ingezet en de nieuwe regering kondigde de noodtoestand af. Op korte termijn zullen er vervroegde verkiezingen moeten komen.

Een ding is voor mij zeker, dat de ergste vorm van ongelijkheid is proberen ongelijke dingen gelijk te maken. Dat is wat het volk zo boos maakt. NGO's trachten op verschillende plaatsen in het land de slachtoffers van de repressie te ondersteunen, vooral met humanitaire en juridische hulp. Zij bundelen de krachten om structurele verandering af te dwingen voor gewone Peruvianen binnen deze crisistijden. En hier hoopt ook Kinderen van de Zon een bijdrage aan te leveren, ook al is die nog maar zo klein. Door

met jullie warme steun onze kinderen en jongeren eten te geven en de kans op onderwijs hopen wij een klein beetje van deze ongelijkheid weg te nemen.

En dan ben ik eindelijk weer bij mijn hotel in Lima, bij Monica en Toon, die al op me zitten te wachten. Na een warm welkom delen ook zij de keerzijde van de politieke situatie met mij. Na 3 slechte economische corona-jaren begon eindelijk hun klandizie weer aan te trekken. Maar door de onzekere politieke situatie zijn alle reserveringen weer voor maanden gecancelled en ben ik de enige gast in hun hotel. Na een korte nacht vlieg ik de volgende dag door naar Arequipa en daar staat mijn lieve Flor op het vliegveld om me te verwelkomen. Wat is het heerlijk om haar weer te zien! Eerst gaan we mijn bagage naar mijn hotel brengen en ook daar wacht me een warm weerzien. Met ook hier hetzelfde verhaal als bij Toon en Monica, al maandenlang geen klandizie en ook hier ben ik de enige gast in huis. En vervolgens gaan Flor en ik meteen naar ons opvanghuis waar alle kinderen en het team al op me staan te wachten. Ik ben weer thuis in mijn tweede thuis! Het is heerlijk om al die enthousiaste koppies van onze kinderen weer te zien. En alsof er nooit een pandemie heeft rondgewaard word ik weer aan alle kanten geknuffeld en gekust. De moeders van onze kinderen zijn in de keuken druk bezig met het bereiden van de warme maaltijd voor onze kinderen. Wat is het toch geweldig dat we onze kinderen, dankzij steun uit Nederland, dagelijks een warme maaltijd kunnen geven, voor de meesten de eerste en enige maaltijd van die dag! Vandaag heeft Sra. Felicidad kookdienst, een moeder die bij ons de naaiopleiding heeft gevolgd. Ze vertelt dat het niet goed met haar gezondheid gaat. Ze is on-

langs geopereerd aan een verzakking van de baarmoeder. Als ik vraag of ze al wat hersteld is van de operatie gaan in een ruk haar trui omhoog en haar broek omlaag en laat ze me al haar wonden van de operatie zien. Ik denk aan een mopje, dat een meisje aan haar vriendje vraagt of hij wil zien waar ze geopereerd is. Hierop reageert hij heel gretig met 'ja'. Ze trekt hem mee de bosjes in en wijst omhoog naar een gebouw en zegt: "daar, in dat ziekenhuis, bij dat derde raam ben ik geopereerd". Ik heb nu in ieder geval met eigen ogen gezien waar Sra. Felicidad geopereerd is en ze kan weer gerustgesteld verder met uien snijden.

Zaterdag, 25 maart 2023

Wie zichzelf verliest, verliest alles.

Zaterdag krijgen we een telefoontje van een van de moeders van onze kinderen of we, por favor, naar haar buurvrouw Sra. Nataly willen gaan, de moeder van Bryan. Een tijd geleden heeft zij een lening opgenomen om een stukje grond te kopen en daar een huisje op te bouwen. Peru wordt al wekenlang geteisterd door hevige regenval en modderstromen en blijkbaar is de avond ervoor haar hele huisje blank komen te staan. Dit was voor Sra. Nataly niet alleen letterlijk maar ook figuurlijk de druppel die haar emmer deed overlopen. Ze heeft een zenuwzinking gekregen en de nacht in het ziekenhuis doorgebracht. Flor en ik spreken af samen met onze maatschappelijk werkster Lupe naar Sra. Nataly te gaan, om te kijken hoe het met haar gaat.

En daar zit Sra. Nataly totaal verdwaasd op de drempel van haar huisje. Daar haar huisje hoog in de bergen ligt waait er een koude wind, er zit geen glas in de ramen en alles is nat. Op zich ziet haar huisje er niet slecht uit. Ze heeft twee ka-

mers: een kamer die als keuken dienst doet en een slaapkamer. Hierin staat een bed en de deken die erop ligt is kletsnat, net als haar kleren. Ze heeft geen stoel om op te zitten, geen water, toilet noch elektriciteit en dit zou dan haar nieuwe paleisje moeten zijn, haar ticket naar een betere toekomst voor haar en haar zoontje.

Ze zit onder de antidepressiva en zodra we Sra. Nataly vragen hoe het met haar gaat vloeien de tranen rijkelijk, want ze weet zich geen raad. Sra. Nataly is een harde werkster. Ze werkt in een tankstation, vertrekt 's ochtends om 04.00 uur en komt om 23.00 uur 's avonds thuis. Hiermee verdient ze S/.900 soles per maand (ongeveer \$225,00). De afgelopen dagen heeft ze niet kunnen werken en geen werk betekent geen geld. Hierdoor kan ze de maandelijkse afbetaling aan de bank niet betalen. En dan zie ik dat wie zichzelf verliest, alles verliest. Ze is totaal de weg kwijt en ziet geen uitweg meer. Sra. Nataly is heel jong moeder geworden en als klein kind heeft haar zoontje Bryan een ernstig ongeluk gehad, waardoor hij vele malen aan zijn hoofdje geopereerd is. Hieraan heeft hij epilepsie overgehouden en ik zie dat deze moeder dit ongeluk nooit verwerkt heeft. Haar hoofd zit altijd vol, ze maakt zich grote zorgen over alles en kan deze zorgen geen plekje geven. En bovenop al haar zorgen heeft ze voor de aankoop van de grond en de bouw van haar huisje een lening afgesloten met een wurgcontract. Van haar verdiensten van S/.900 per maand moet ze nu maandelijks S/.800 soles aan rente en aflossing betalen. Wat is het toch jammer dat deze moeders vaak eerst doen en dan pas denken! Om haar een uitweg te bieden uit haar financiële problemen bieden we haar aan dat ze in de keuken van ons opvanghuis maaltijden mag komen koken, zodat ze deze

maaltijden kan verkopen, waardoor ze hopelijk haar aflossing toch op tijd aan de bank kan betalen. En als we afscheid van haar nemen zie ik dat er toch wat rust over haar heen is gekomen. Maar als we eindelijk de berg weer zijn afgedaald en ik achteromkijk raakt het me als ik haar eenzaam en alleen op de drempel van haar huisje zie zitten. Ik kan me zo voorstellen dat hoe wijds haar uitzicht ook is, ze op dit moment geen uitzicht ziet.

Op de terugweg komen we langs het winkeltje van Sra. Ana, een moeder waar ik zoveel bewondering voor heb. Ik stap even uit de taxi en krijg een warme omhelzing van haar. Tijdens de coronapandemie vielen alle inkomsten van deze moeder weg, want de regering verbood in die jaren alle straathandel. Hierdoor realiseerde deze moeder zich hoe kwetsbaar haar bron van inkomsten is.

Doordat ze vanwege de lockdown hele dagen thuis opgesloten zat besloot ze haar middelbare-schooldiploma te gaan halen. Samen met haar kinderen is ze tijdens de lockdown iedere dag

naar ons opvanghuis gekomen en heeft ze bij ons, met de steun van het team, haar huiswerk gemaakt en digitaal de lessen gevolgd. Enkele maanden geleden is zij geslaagd en is zij nu in het rijke bezit van haar middelbareschooldiploma. Drie lange jaren heeft ze hiervoor geknokt en het is haar gelukt! Wat een kracht hebben deze vrouwen! Op 8 maart was het Internationale Vrouwendag en ik heb die dag speciaal aan vrouwen zoals Sra. Ana gedacht. Een van de missies van Kinderen van de Zon is o.a. ook om vrouwen in achterstandsposities sterk en bewust te maken, zodat ze andere keuzes durven te maken, zodat ze worden ingesloten in plaats van uitgesloten. De enige weg om dit te bereiken is hen weerbaarder te maken en in hun kracht te zetten. Of het nu gaat om kansen bieden of kansen creëren: wie in één vrouw investeert, investeert in een hele generatie.

's Middags gaan we onze workshop geven aan de meisjes van Restaurando Esperanza, een opvanghuis voor meisjes die niet thuis kunnen wonen omdat zij slachtoffer zijn van seksueel misbruik en/of huiselijk geweld binnen het gezin. Deze meisjes heb ik echt in mijn hart gesloten en ze zitten al met stralende gezichtjes op Flor en mij te wachten. Ook de Peruaanse directrice Sandra en de danslerares Roxana heten ons van harte welkom. Ik zie meteen aan het gezicht en de ogen van Sandra dat het niet goed met haar gaat. Ze heeft een moeilijk jaar achter de rug en het verdriet vreet aan haar. Ze is dit opvanghuis gestart samen met Rick en sinds 8 jaar werkt Kinderen van de Zon met hen samen en bieden wij deze meisjes onderwijs, schoolmaterialen, uniformen en danslessen, zodat zij enkele uren per week hun problemen kunnen loslaten en echt even kind kunnen zijn. Daarnaast bieden we

workshops om hen te leren leven met de trauma's die zij in hun jonge leven hebben opgelopen. Vorig jaar zag ik dat het niet goed ging met de gezondheid van Rick en kreeg hij het slechte nieuws dat hij alvleesklierkanker heeft. Hij is onmiddellijk teruggevlogen naar Amerika, is geopereerd, heeft chemokuren gehad en vorige week heeft hij te horen gekregen dat hij nog maar kort te leven heeft. Wat een intens triest bericht voor hem, zijn vrouw en gezin, maar zeker ook voor Sandra. Deze dag komt er weinig van onze workshop terecht, omdat ik voel dat Sandra het hard nodig heeft om eindelijk haar verdriet te kunnen delen. Ik zie ook bij Sandra dat als zij zichzelf verliest, ze alles verliest en dat wil ik koste wat kost voorkomen. Ik zeg tegen Sandra dat we het aan Rick verplicht zijn om zijn levenswerk voor te zetten en dat we vooral niet moeten vergeten troost te putten uit onze prachtige herinneringen aan hem.

De volgende dag gaan we weer terug naar Restaurando Esperanza, deze keer om echt onze workshop over het aangaan van relaties aan de meisjes te geven. Allereerst laten we hen een briefje met daarop de naam van een van hun 'zusjes' trekken en moeten zij 5 positieve karaktertrekken van dat 'zusje' op papier zetten. De rest van de meisjes moet dan raden over wiens kwaliteiten dit gaat. Als Ana Paola aan de beurt is, vertelt ze 5 prachtige kwaliteiten over een van de meisjes en alle meisjes zitten elkaar aan te kijken over wie dit toch kan gaan. Tot ineens de Peruaanse sol valt bij een van de meisjes en zij aan Ana Paolo vraagt of ze het soms over zichzelf heeft. Ana Paolo schatert het uit van het lachen, want het blijkt dat ze haar eigen naam heeft getrokken en dus allemaal lieve dingen over zichzelf gezegd heeft. Wat is het toch heer-

lijk om zo ontspannen te kunnen lachen met deze meisjes! Na de workshop heb ik nog een gesprek met Adriana over haar studie en haar toekomst.

Ze staat heerlijke koekjes in de keuken te bakken en laat me haar rapportcijfers zien van haar studie Bedrijfskunde, een studie die zij met financiële steun van Kinderen van de Zon volgt. Ze zit in haar laatste jaar en hoopt in juli af te studeren. Ze wil na haar opleiding bedrijfskunde een opleiding pastelería (taarten bakken) doen van een jaar en daarna wil ze een eigen gebakzaak beginnen. Ik beloof haar dat als zij knokt voor haar toekomst, ik ervoor zal knokken om te kijken of ik een donateur kan vinden die haar financieel wil steunen met het volgen van de opleiding pastelería, zodat zij haar droom kan realiseren. Als ik het iemand gun dan is het deze jongedame. Ik herinner me dat we jaren geleden een workshop aan de meisjes gaven, waarin ze een collage moesten maken over hun toekomstdromen. Adriana was toen ongeveer 12 jaar en had alleen maar plaatjes uitgeknipt van prachtige taarten en gebakswinkels, want zoals ze toen al zei, zo klein als ze nog was, als ze én bedrijfskunde én een opleiding tot het bakken van taarten zou volgen, zou ze nooit meer van iemand afhankelijk zijn. Inmiddels is Adriana 20 jaar en kijk eens hoever ze al gekomen is. Wat een kanjer!

En dan breekt op vrijdag de grote dag aan van onze reünie. We hebben ex-leerlingen van ons opvanghuis uitgenodigd, om te zien wat er van hen geworden is nadat zij ons opvanghuis hebben verlaten en om hun levensverhaal met onze huidige leerlingen te komen delen. De hele week hebben we tussen de bedrijven door al aan de voorbereidingen gewerkt. En dan is het moment daar en is het een drukte van belang in ons op-

vanghuis. Het wordt een emotioneel weerzien voor alle partijen. Eerst heten onze huidige leerlingen de ex-leerlingen welkom en nodigen zij hen uit om op de patio samen met hen een spel te doen. Het is prachtig om te zien hoe deze ex-leerlingen zich meteen aan onze kleintjes geven en hun spel meespelen. Daarna komen we allemaal samen in de bibliotheek en stellen de ex-leerlingen zich voor en vertellen een voor een hun levensverhaal. Velen hebben elkaar al meer dan 20 jaar niet gezien en de tranen vloeien rijkelijk. Het is zó indrukwekkend om hun levensverhalen te horen! Allen waren straatverkoper-tjes en verkochten als kind snoepjes of andere spulletjes tot laat in de avond op straat. Rond 22.00 uur werden zij door de politie weggejaagd of opgepakt en op deze onveilige plekken hebben onze leerkrachten deze kinderen de veiligheid van ons opvanghuis aangeboden. Exact het werk dat ik 15 jaar in Cuzco heb gedaan. En wat zie ik ook hier weer hoe goed dit werkt! Over één ding zijn de ex-leerlingen het allen eens: zonder de opvang in ons opvanghuis hadden zij het nooit gered. Er zijn leerlingen die vol trots vertellen dat ze nu een vaste eigen kraam op de markt hebben, een paar zijn onderwijzeres geworden, er zijn verpleegkundigen bij, enkelen hebben een boekhoudopleiding gevolgd en een is politieagent geworden. Verschillende hebben de liefde van hun leven gevonden in ons opvanghuis. Zij hebben zichzelf en hun leven niet verloren, ze hebben gewonnen!

Ook onze beursstudenten mogen aanwezig zijn bij het samenzijn met de ex-leerlingen, zodat ook zij de levensverhalen van deze mannen en vrouwen horen. Ook zij moeten hun levensverhaal vertellen en ik stroom over van trots als ik deze jongeren hun verhaal hoor doen, zoals o.a. Yani-

ra die vol trots over haar studie Bedrijfskunde vertelt, Norma die aan de Universiteit Maatschappelijk werk studeert en Darwin, die heel open vertelt wat ons opvanghuis voor hem betekent: dat hij bijna blind is en nu toch aan de Universiteit rechten studeert, dat hij zijn eerste jaar met goed gevolg heeft afgesloten, dat hij het prachtig vindt dat hij nu onze kinderen kan helpen bij het maken van hun huiswerk, zoals men ook altijd hem geholpen heeft, dat de cirkel voor hem rond is en dat hij hoopt onze kinderen ooit te kunnen helpen als hij advocaat is. Wat heeft deze jongeman het afgelopen jaar een mooie ontwikkeling doorgemaakt!

Lieve mensen, wat heb ik vandaag ook veel aan jullie gedacht, want dit alles hebben we alleen kunnen bereiken dankzij jullie warme steun. Gracias!

Zaterdag, 1 april 2023

Als ieder mens een ander gelukkig zou maken, was de hele wereld gelukkig.

Het weekend was kort, want na het versturen van mijn verhaal komt Flor naar mijn hotel om onze workshop van volgende week voor te bereiden. Hiervoor hadden we enkele dagen daarvoor al 5 kleuren vilt gekocht. We geven een workshop aan de kleintjes van Nuestro Hogar over het herkennen en leren omgaan met emoties aan de hand van het verhaal van het Kleurenmonster. Op een dag wordt het Kleurenmonster wakker. Hij is in de war, voelt van alles tegelijk en weet niet wat er aan de hand is. Normaal is hij niet zo rijkelijk gekleurd als vandaag. Hij heeft een puinhoop van zijn emoties gemaakt en alle 5 de kleuren op zijn lijfje staan dwars door elkaar. Een meisje helpt het Kleurenmonster om zijn gevoelens te ontrafelen en vertelt hem dat de

kleuren voor gevoelens staan. Elk gevoel is gekoppeld aan een kleur: blijdschap (geel), verdriet (blauw), woede (rood), angst (zwart) en kalmte (groen). Als je al deze emoties een eigen plekje geeft voel je je prettiger. Zo ontdekt het Kleurenmonster welke kleur voor welke emotie staat en ordent hij ze allemaal, waardoor hij zich veel rustiger en beter voelt. Dit verhaal is een fijne manier om met de kinderen in gesprek te gaan over hun eigen gevoelens en ze bij een ander en zichzelf te herkennen en te benoemen. En zo zitten Flor en ik dus op onze vrije zaterdag 65 monsters te tekenen en uit te knippen en reken maar dat wij nu alle emoties kennen, zelfs de emotie pijn, want met deze kwaliteit Peruaanse scharen protesteert op het einde van onze werkzaamheden mijn duim op alle fronten.

Zondag heb ik een lunchafspraak met mijn Peruaanse vrienden Ysabel en Juan José. Ondanks dat Juan José heel blij is om mij weer te zien zie ik aan zijn ogen dat het niet zo goed met hem gaat. En dat klopt als een Peruaanse bus. Allereerst is het een groot probleem voor hem dat hij al vanaf januari zonder werk zit, omdat ook het hotel waar hij werkte vanwege gebrek aan klandizie gesloten is. Geen werk betekent in Peru geen cent inkomsten, ook al ben je buiten je schuld om ontslagen. Hij zit hele dagen alleen thuis en het verdriet om zijn overleden dochter steekt weer in alle hevigheid de kop op, zodat hij depressieve gedachtes krijgt. Wat hoop ik voor hem dat het toerisme snel weer aantrekt! Daarnaast levert dit hen ook een financieel probleem op, want alleen van het salaris van Ysabel kunnen zij niet leven. Zeker niet met de enorme stijging van de prijzen ook hier in Peru, want de hoge inflatie raakt de armen, niet de rijken. De scheve verdeling van de welvaart is nog steeds

onveranderd. Onlangs las ik in de krant dat ongeveer 1,7 miljard werkenden hun koopkracht het afgelopen jaar zagen dalen door de hoge inflatie. En 820 miljoen mensen lijdten honger. Maar de miljardairs konden weer 26.000 miljard dollar bijschrijven bij hun vermogens. Dit blijkt uit het jaarlijkse overzicht over de ontwikkeling van rijkdom en armoede dat ontwikkelingsorganisatie Oxfam Novib maakt. Het is inmiddels het tiende jaar dat het rapport, dit jaar 'Survival of the richest' getiteld, uitkomt. En in al die tien jaar is de conclusie dezelfde: de rijken worden rijker, de armen krijgen de kruimels. Zo ook de afgelopen jaren. Een ander probleem is dat de rijken extreme vervuilers blijken te zijn. Een miljardair stoot veel meer CO2 uit dan iemand die op of net boven het bestaansminimum leeft. Dat komt door hun levensstijl, het gebruik van privéjets en grote huizen met zwembaden bijvoorbeeld. Onze gezinnen hebben geen grote huizen, maar wel 'zwembaden' in hun huizen. De regen blijft namelijk ook hier aanhouden en iedere dag leven ze met de angst dat hun huisje en hun hele huisraad, zoals bij vele andere gezinnen, met de modderstromen worden meegeleurd. Je hoeft weinig verbeeldingskracht te hebben om je te realiseren wat dit met het geestelijk gestel en de gezondheid van onze moeders en kinderen doet. Ondanks dat blijf ik hopen dat eens ook onze gezinnen, en alle armen op de wereld, een beter leven krijgen, want hoop laat de mogelijkheid op een betere toekomst zien. Juist op de moeilijkste momenten zorgt hoop ervoor dat we door willen en kunnen gaan. Op hoop van zegen!

Vandaag ga ik naar de moeders van onze naaiopleiding. De leerlingen zitten stralend achter hun naaimachine tassen te maken. Soms probe-

ren we twee vliegen in één klap te vangen en laten we de leerlingen meewerken aan een naaiopdracht die we voor ons Productiecentrum krijgen. We hebben een opdracht gekregen om 100 stoffen tassen te maken voor een klant en aangezien dit rechttoe rechtaan naden zijn is deze opdracht ideaal voor onze leerlingen om goed recht te leren stikken. Ik ga met iedere moeder apart in gesprek en eigenlijk hebben ook deze leerlingen allemaal hetzelfde verhaal: ze moeten leven van verkoop van spulletjes op straat en zijn dolgelukkig dat eindelijk hun droom in vervulling gaat en zij een beroep kunnen leren. Een moeder, Sra. Maribel, komt te laat binnen en verontschuldigt zich meteen. Ze vertelt met een smakelijke lach dat ze nog een klein 'ratje' van 3 jaar thuis heeft, dat ze niet alleen thuis kan laten. Ze moet dus wachten tot haar zoon van 16 jaar thuis is, voordat ze naar de naailes kan komen. In een adem zegt ze erachter aan dat ze zo intens dankbaar is voor deze vakopleiding, omdat ze nu na haar afstuderen thuis een naaiatelier kan openen, zodat ze én moeder voor haar kinderen kan zijn én thuis de kost kan verdienen zonder dat ze op straat hoeft rond te zwerven om spulletjes te verkopen.

Daarna gaan we snel naar Nuestro Hogar, voor onze workshop aan de kinderen. Als we na afloop in de taxi terugrijden naar ons opvanghuis, vraagt de taxichauffeur wat wij precies voor werk doen in ons opvanghuis. We vertellen hem dat we straatverkopertjes en kansarme kinderen opvangen, hen een veilig thuis bieden, in de hoop dat we deze kinderen en jongeren door middel van onderwijs, voeding, psychosociale ondersteuning en vakopleidingen een beter leven, een betere toekomst, kunnen bieden. Ik zie dat het deze man raakt en dat hij ontroerd is te

horen dat er zulk een mogelijkheid in zijn stad bestaat. Hij vertelt ons dat hij als kind altijd op straat heeft moeten overleven en dat hij destijds nooit geweten heeft dat er zoiets bestond. Met tranen in zijn ogen vertelt hij dat hij met vallen en opstaan uiteindelijk toch goed terecht is gekomen, maar dat hem dat veel eenzame dagen en nachten heeft gekost, veel pijn en verdriet en onzekerheid. Als we uitstappen dankt hij ons met de woorden dat God ons zegent en dat het hem zó goed doet te weten dat er nu kinderen zijn die dankzij onze steun niet hetzelfde zware pad hoeven te bewandelen als hij. Op het moment dat we uit zijn taxi stappen zegt hij: "Señora, gracias, als ieder mens een ander gelukkig zou maken, was de hele wereld gelukkig". Flor en ik zijn er stil van, want juist voor mensen als deze taxichauffeur doen wij ons werk en wat hadden we ook hem destijds graag een veilig plekje geboden.

Als ik terugkom van een huisbezoek zitten onze beursstudenten te eten. Als ik hen vraag of ze nog nieuws hebben vertellen Yanira en Maria Jesús enthousiast over de driedaagse trektocht naar de top van de berg Mismi, op 5.970 meter hoogte, die ze onlangs gemaakt hebben samen met een Peruaanse vrouw, Silvia Vásquez Lavado en 8 andere meisjes van ons opvanghuis. Silvia groeide op in Lima en haar jeugd werd gekenmerkt door seksueel misbruik. Op zoek naar nieuwe wegen verhuisde zij naar Amerika om te gaan studeren. In deze periode werd haar leven beïnvloed door het trauma van haar jeugd en een complexe relatie met haar moeder, die het misbruik van haar dochter noch haar seksuele geaardheid wilde accepteren. Op zoek naar genezing en vrede ontdekte ze het klimmen: de grootsheid van de bergen en de nabijheid van de dood toonden haar dat het tijd was haar pijn on-

der ogen te zien. Letterlijk stap voor stap. Zo werd Silvia de eerste openlijk lesbische Peruaanse vrouw die alle zeven van 's werelds hoogste bergen beklom. En ze is de eerste vrouw met de Peruaanse nationaliteit die de top van de Mount Everest bereikte. De natuur stelt geen eisen en heeft geen verwachtingen van je. Al klimmend vond zij een helende weg in de bergen. Ze richtte de NGO Courageous Girls op, die overlevenden van seksueel misbruik en mensenhandel helpt om hun kracht te vinden door hun fysieke kracht te tonen. Tijdens de tocht hebben al onze meisjes hun pijn, verdriet en trauma's gedeeld en in de bergen achtergelaten. En in de kleur van hun verdriet op de top van de Mismi een vlaggetje opgehangen. Yanira en Maria Jesús geven aan dat ze niet vergeten zijn wat er gebeurd is, maar dat ze na deze tocht veel meer in balans zijn. Hoe zwaar de tocht ook was, het heeft hen veel gebracht.

Zaterdag 8 april 2023

Haar naam is maar een woord, haar leven een verhaal.

Als Flor en ik vandaag met de meisjes gaan werken heb ik eerst een gesprek met Sandra. Zij vertelt dat ze zojuist telefoon kreeg van een van de meisjes, Claudia Nilda, die haar huilend vertelde dat haar baas haar had lastiggevallen. Claudia Nilda studeert psychologie aan de universiteit en zit in haar laatste jaar. Om haar studie te betalen werkt ze in een kledingzaak. Haar baas vroeg haar mee naar het toilet te gaan, want hij moest iets met haar bespreken. Claudia gaf aan dat ze daarvoor niet naar het toilet hoefden te gaan. Hij zei dat hij iets vertrouwelijks met haar moest bespreken, dat niet in de winkel kon waar ze werkt. Claudia ging met hem mee naar het toilet en haar baas zei haar dat ze hem moest omhel-

zen. Dit wilde ze niet doen, maar haar baas zei dat hij het heel moeilijk heeft en dat, als ze haar werk wilde houden, ze hem moest troosten en dat hij die avond ergens privé met haar wilde praten. Na dit gesprek belde Claudia huilend naar Sandra. Ze is bang dat ze haar baan gaat verliezen als ze niet doet wat haar baas wil, want dan zou ze de kosten van de universiteit niet kunnen betalen. Na van de eerste schrik te zijn bekomen belt Claudia terug naar Sandra om haar te vertellen dat ze zich geen zorgen hoeft te maken, want dat ze tijdens de workshops van Kinderen van de Zon heeft geleerd hoe ze voor zichzelf moet opkomen en zichzelf moet beschermen. Flor en ik kijken elkaar blij verrast aan, want dit is precies wat we al die jaren dat we aan deze meisjes onze workshops geven al hopen, dat deze meisjes en jongeren onze workshops weten toe te passen in hun leven.

Voor al deze meisjes zijn onze workshops een grote steun, want allen hebben een traumatische jeugd gehad. Drie jaar geleden kwamen op ongeveer dezelfde tijd twee nieuwe meisjes naar het opvanghuis. Maria Jesús was 10 jaar en Katya 11 jaar, beiden zwanger door seksueel misbruik binnen het gezin. Maria Jesús werd op 12-jarige leeftijd moeder van een dochtertje en Katya op 13-jarige leeftijd van een zoontje. Enkele maanden geleden moest Maria Jesús haar verhaal doen in de rechtbank ten overstaan van een mannelijke rechter. De rechter stelde zulk een intieme vragen over het seksueel misbruik dat Maria Jesús helemaal dicht sloeg. Dit zou betekenen dat de personen die haar dit hebben aangedaan nooit berecht zullen worden. Sandra maakte onmiddellijk een nieuwe afspraak met de rechtbank en ik heb Flor gevraagd Maria Jesús voor te bereiden op dit gesprek met de rech-

ter. Allereerst hebben we Maria Jesús gevraagd wat zij wil: terug naar haar moeder óf dat ze in het opvanghuis wil blijven wonen. Ze geeft aan bij Restaurando Esperanza te willen blijven, want ze wil een opleiding volgen en ze wil het beste voor haar dochtertje. Ze weet dat als ze teruggaat naar haar moeder, een moeder die haar in het opvanghuis in al die jaren nog niet een keer is komen opzoeken, ze niet meer naar school mag. Daarnaast is de kans groot dat het seksueel misbruik weer doorgaat waar het destijds gestopt is. Flor heeft haar uitgelegd dat haar moeder wil dat ze weer thuis komt wonen en dat zij terug moet naar haar moeder als zij haar verhaal niet tegen de rechter vertelt. Op de dag van de rechtszaak zijn Sandra en Flor samen met Maria Jesús mee naar de rechtbank gegaan. Ze hebben haar gezegd dat ze, omdat ze niet mee naar binnen mogen, buiten op haar zouden wachten. Wat waren we opgelucht toen we hoorden dat het haar gelukt is om haar hele verhaal in alle rust aan de rechter te vertellen! Maria Jesús, haar naam is maar een woord, maar haar leven een verhaal.

Woensdag krijgen we hoog bezoek van twee donateurs uit Nederland. Het is altijd prachtig om te zien hoe trots de kinderen zijn als er mensen speciaal voor hen naar ons opvanghuis komen. In de bibliotheek laten de kinderen zien welk huiswerk ze allemaal moeten maken; we gaan naar het computerlokaaltje waar de kinderen van studenten van de universiteit de basisprincipes van het werken op een computer leren; daarna gaan we naar het handvaardigheidslokaal; Salome, een van onze meisjes, komt even naar Yvon en Rien toe gehold om hen te vertellen waarom ons opvanghuis zo belangrijk is voor haar en haar broertjes; daarna gaan we naar onze

eetzaal, waar onze laatste klantjes nog van hun middagmaal zitten te genieten; ze bewonderen ons nieuwe dak en de douches en toiletten; en als laatste gaan we naar de speeltheek, waar al twee meisjes klaar staan om een mooie traditionele Peruaanse dans voor onze gasten uit te voeren. Na de dans komt Zaida, een van onze studenten, voor onze gasten staan en leest een door haar geschreven brief voor. In deze brief bedankt ze alle donateurs voor hun steun, want zoals ze zegt is ons opvanghuis voor haar haar thuis. Hier voelt ze zich veilig en is ze gelukkig. Elke avond als ze na sluiting van ons opvanghuis naar huis gaat voelt ze zich verdrietig en tussen de vier muren van hun huis vraagt ze zich af waarom dit haar officiële thuis is, een thuis waar ze niet gelukkig is. Ze zegt: "Steeds vraag ik 'waarom, waarom', maar tot op de dag van vandaag heb ik nog nooit een antwoord op mijn vraag gekregen". Maar vandaag is het een prachtige dag en ze wil niet verdrietig zijn maar gelukkig en haar dank uitspreken dat er zulk een vrijgevege mensen zoals Yvon en Rien op ons pad komen. Ze dankt niet alleen hen, maar ook alle andere donateurs uit Nederland voor het warme thuis dat zij hier bij ons gevonden heeft. De woorden van Zaida raken ons diep en als ik haar bedank denk ik, ook haar naam is maar een woord, maar ook haar leven is een verhaal.

Zaterdag, 15 april 2023

Als je ergens naartoe gaat, ga je ook ergens vandaan.

Maandag begint mijn laatste werkweek weer hier in ons opvanghuis en heb ik bij Restaurando Esperanza (dit betekent "Hoop herstellen") een Skype-meeting ingepland met Rick, samen met Sandra en Flor. Ik heb Rick niet meer gezien vanaf mijn werkverblijf in Arequipa vorig jaar.

Onlangs heeft de arts aangegeven dat hij maar enkele maanden meer te leven heeft en hij zal niet meer de kans hebben om hier in Peru afscheid te komen nemen. Wat moet dat moeilijk zijn voor Rick, om zonder van de meisjes en het team persoonlijk afscheid te kunnen nemen zijn levenswerk over te dragen aan zijn broer Kevin!

Daarom heb ik hem gevraagd of hij het fijn zou vinden om per Skype van alle drie zijn 'meisjes' afscheid te nemen, nu ik nog hier in Arequipa ben. In een van onze WhatsApp-contacten schreef Rick dat hij zich afvraagt wat zijn leven voor anderen betekend heeft nu hij gaat sterven, want zegt hij: "Als je ergens naar toe gaat, ga je ook ergens vandaan. Binnen afzienbare tijd ga ik naar het hiernamaals en ga ik deze wereld verlaten". Ik begrijp zijn vraag helemaal. Als je niet meer in staat bent een situatie te veranderen, worden we uitgedaagd onszelf te veranderen óf de situatie te accepteren. Het vraagt veel moed om deze uitdaging aan te gaan en het leven zoals je het gepland had los te laten. Maar als ik zie hoe Rick zich vanaf 2011, samen met Sandra, volledig heeft ingezet voor een beter leven, een betere toekomst, voor de meisjes van het opvanghuis dan weet ik een ding zeker, dat hij ontzettend veel voor anderen betekend heeft. Ook voor Sandra, Flor en mij. Het wordt een hartverwarmend gesprek, een gesprek met een lach en een traan. We halen mooie herinneringen op aan onze tijd samen. Enkele jaren geleden had ik een donatie weten te bemachtigen voor de inrichting van de keuken van het opvanghuis. Met z'n drie-tjes gingen we op pad, Sandra, Rick en ik, om alle inkopen te doen. Rick wilde per se mee, want hij wilde voor geen goud dat Sandra en ik 'alleen' met zoveel geld over straat moesten. Toen we in een winkel alle potten en pannen

stonen uit te zoeken, was Rick bij de uitgang op een stoel neergestreken, met een bult geld onder zijn trui. Nadat we alles hadden uitgekozen gingen we naar Rick voor de betaling en jawel, hoor, daar hing hij, voorover gezakt in zijn stoel met al z'n geld als een blok te slapen. Sindsdien noemen we hem "onze nachtwacht". Het is zo mooi om Rick te zien lachen als ik deze herinnering op haal. We praten over zijn naderend afscheid en ik vraag voorzichtig of hij bang is voor het einde. Hij geeft aan het fijn te vinden hierover te kunnen praten en zegt dat zijn naderend einde als een puzzel is, die hij de afgelopen maanden heeft moeten leggen en die nu langzaam maar zeker in elkaar begint te passen. Zelfs de moeilijkste puzzelstukjes heeft hij inmiddels weten te leggen. Dat zijn momenten waarop zowel Rick als Sandra, Flor en ik zijn afscheid in alle hevigheid voelen. Het doet niet alleen Rick, maar ook ons, zo goed dat we tijdens dit gesprek nogmaals de kans hebben om hem te bedanken voor alles wat we samen gedeeld hebben en ontroerd bedankt hij ons voor alle steun en vriendschap en zegt dat hij zijn puzzel mede heeft weten te leggen dankzij het feit dat Kinderen van de Zon de meisjes, en Sandra en het team, blijft steunen. Helaas is Rick op 31 mei jl. op 66-jarige leeftijd overleden.

Rick, we zullen je missen! Bedankt voor alles.

Zodra de kinderen vanmiddag binnen zijn delen we eerst aan alle leerlingen een pakket met schoolspulletjes uit, die we dankzij donaties hebben kunnen kopen. De scholen zijn weer begonnen en vaak zijn dit kosten die hun moeders niet kunnen betalen. En geen schoolspullen, betekent geen scholing. Onlangs las ik de volgende woorden: plan je voor één jaar, plant dan graan; plan je voor tien jaar, plant dan bomen;

plan je voor je leven, geef dan kinderen onderwijs en scholing. En dat is wat we zo graag willen doen: een beter leven geven aan onze kinderen door het volgen van onderwijs.

En dan nadert onherroepelijk mijn laatste dag hier in Arequipa weer. Ook voor mij geldt dat als je ergens naartoe gaat, je ook ergens vandaan gaat. Ik vertrek morgenochtend naar Ayacucho en er zit niets anders op dan dat ik weer afscheid moet nemen van onze niños, het team en van Flor hier in Arequipa. Wat ben ik trots op Flor, het team en al onze kinderen, jongeren en hun moeders en wat zal ik hen missen! Het was heerlijk om weer een maand met hen samen te werken en weer te zien en te voelen waarom de steun van Kinderen van de Zon, jullie steun, zo belangrijk is voor deze kinderen. Vandaag ga ik nog een laatste keer naar de moeders van de naaiopleiding om hen een hart onder de riem te steken. De afgelopen week hebben we weer gezien dat het niet gemakkelijk voor hen is om hun naaiopleiding te combineren met de zorg voor hun kinderen en alle zorgen die het dagelijkse leven hen biedt. Maar aan de andere kant heb ik hen laten zien dat te midden van de moeilijkheid ook de mogelijkheid ligt. Ik laat hen zien wat zij de afgelopen maanden al geleerd hebben en van hoe ver zij gekomen zijn. Niemand krijgt iets in het leven cadeau, maar als zij deze vakopleiding goed weten af te ronden gaan er deuren voor hen open. Vorige week kwam Sra. Liz nog even naar me toe en fluisterde in mijn oor dat ze dankzij Kinderen van de Zon haar droom gerealiseerd heeft. Terwijl ze me met tranen in haar ogen aankijkt zegt ze, dat ze echter nooit had durven dromen dat dit haar leven zó ten goede zou veranderen. Ze is gelukkig, voelt zich gewaardeerd en ze heeft geen geldzorgen meer nu ze een baan

als naaister heeft in ons productiecentrum en thuis haar eigen naaimachine om in haar naaiatelier te werken. En dan zie ik weer dat echt binnen de moeilijkheid ook de mogelijkheid ligt.

Zaterdag, 22 april 2023.

Als wegen elkaar kruisen, openen zich nieuwe mogelijkheden.

De volgende ochtend klim ik met mijn hele hebben en houden in een taxi, op weg naar mijn volgende avontuur. Op de muur van het vliegveld lees ik de tekst: "Als wegen elkaar kruisen, openen zich nieuwe mogelijkheden". Ik hoop intens, dat nu mijn weg van Arequipa die naar Ayacucho kruist, er zich weer nieuwe mogelijkheden openen. Het vliegtuig vertrekt keurig op tijd en Hans heeft twee kaarsjes aangestoken, dus dat moet goed komen. Tenminste, dat denk ik! Als we vlak boven Ayacucho zijn denk ik dat de grote truc gelukt is en dat ik binnen enkele minuten het team in mijn armen kan sluiten. Maar niets is minder waar. Op het moment dat de piloot de daling wil inzetten wordt er omgeroepen dat het vliegtuig rechtsomkeer maakt, omdat men vanwege hevige regenbuien en onweer niet mag landen. We gaan terug naar Lima! Wat baal ik hiervan! Na een korte nacht in Lima vlieg ik de volgende dag in alle vroegte opnieuw naar Ayacucho en wat is het heerlijk als ik het team mijn naam hoor schreeuwen als ze me uit het vliegtuig zien stappen. Ook hier is het een warm weerzien en ben ik weer helemaal thuis.

We starten de week altijd met een teamvergadering en dat is een mooi moment om mijn aankomst in Ayacucho te vieren. Er zijn verschillende nieuwe gezichten en Elba, de directrice, vraagt of iedereen zich even aan mij wil voorstellen alvorens aan de vergadering te beginnen.

Lucia, onze verpleegkundige, bijt de spits af. Ik werk al 8 jaar met haar samen en ze stelt zich voor met de volgende woorden: "Ik heet Lucia, ik bied medische zorg en geef lessen over persoonlijke hygiëne aan de kinderen en, oh ja, ik heet Lucia". Iedereen moet lachen en daarna is Stef aan de beurt.

Het is een nieuwe leerkracht en hij vertelt dat hij als kind altijd al naar ons project kwam en dat hij het heel bijzonder vindt dat hij na zijn afstuderen als leerkracht nu een baan bij ons heeft. Ook Karin en Ana, onze nieuwe maatschappelijk werkers hebben al van kleins af aan altijd bij ons hulp gekregen en werken nu bij ons. Dat vind ik zo ontzettend mooi, dat op deze wijze voor deze jongeren de cirkel rond is. De hulp die zij eerst bij ons gekregen hebben kunnen zij nu doorgeven aan deze nieuwe generatie. Hieraan zie ik echt dat als wegen elkaar kruisen, er zich nieuwe mogelijkheden openen. Daarna begint de vergadering en krijgen alle leerkrachten de kans om hun eventuele problemen voor te leggen aan de maatschappelijk werkers en de psychologe. Een van de leerkrachten vraagt wat zij het beste kan doen als zij het vermoeden heeft dat een van haar leerlingen thuis mishandeld wordt. Dit blijft altijd een heel lastig punt, want in bijna al onze gezinnen komt huiselijk geweld voor. Wanneer doe je hiervan aangifte en wanneer wacht je nog even? Als de ouders een afspraak met ons willen maken en ervoor openstaan om een gesprek met ons aan te gaan, kunnen we proberen hen te laten zien wat de gevolgen van huiselijk geweld zijn en hieraan met hen gaan werken. Maar als ouders stelselmatig de deur voor ons gesloten houden is het onze plicht om het kind te beschermen. Tanya, een van onze maatschappelijk werkers vertelt dat een van de kinderen een keertje iets

gestolen had en dat moeder zei dat ze beide handjes van haar zontje verbrand had, zodat hij voortaan wel twee keer zou nadenken voordat hij iets steelt. Het ergste van alles is dat dit hier in Peru nog steeds dé manier is om kinderen te laten luisteren. Onze vraag aan de ouders is dan ook of je kinderen wilt die bang voor je zijn en daarom niet meer stelen, óf dat je wilt dat een kind door overleg en uitleg gaat begrijpen waarom het niet goed is dat hij steelt en het daarom niet meer doet? Er komt een hele discussie op gang en ik zie hoe belangrijk het is om hierover met elkaar in gesprek te blijven, zodat we bij geen enkel kind een kans laten liggen. Deze kinderen verdienen onze steun, dit is ons werk en dus ook onze verantwoordelijkheid.

Dinsdag ga ik samen met de leerlingen van de koksopleiding hun les volgen. Ik zie dat ze allemaal zenuwachtig zijn dat ik er ben, zelfs de chef-kok. Maar door een gesprek met hen aan te gaan, met belangstelling hun kookkunsten te volgen en hen te laten vertellen wat deze vakopleiding hen brengt, zie ik hen beetje bij beetje ontspannen, laten ze zich fotograferen en vertellen ze vol enthousiasme welk gerecht ze vandaag gaan koken. Het is prachtig om te zien hoeveel deze leerlingen het afgelopen jaar geleerd hebben en hoe zij gegroeid zijn in hun eigenwaarde en zelfvertrouwen! Je voelt dat ze zich thuis voelen in deze groep en dat ze genieten van alles wat de opleiding hen biedt. Een van de leerlingen vertelt mij dat hij zo gelukkig is dat hij de kans heeft gekregen om deze vakopleiding te volgen, want dat hij voor het eerst in zijn leven dagenlang niet aan zijn problemen denkt; dat dit leven zoveel lichter voor hem voelt; dat hij voelt dat hij weer een doel in zijn leven heeft en fijne mensen om zich heen om zijn leven en zijn pas-

sie mee te delen. Als ik later met de coördinatrice Zoila de leerlingen en hun ontwikkelingen zit te bespreken komt Felix naar ons toe met de vraag wat echte vriendschap inhoudt; waaraan kun je merken dat iemand oprecht in jou geïnteresseerd is? En vervolgens zegt hij, dat hij zich afvraagt of wij dit werk voor hen doen, omdat dit onze baan is en wij hiervoor betaald krijgen óf we dit werk doen, omdat we er echt voor hen willen zijn en hen het allerbeste gunnen? Allereerst beantwoord ik zijn vraag waaraan je echte vriendschap kunt herkennen. Vrienden zijn mensen waarbij je geniet van elkaars gezelschap; op wie je kunt vertrouwen; tussen twee vrienden is een gelijkwaardigheid in geven en nemen; bij een vriend kun je altijd jezelf zijn; je durft je gevoelens te uiten en fouten of vergissingen te maken zonder bang te zijn dat je daarvoor wordt veroordeeld; echte vrienden zullen je altijd steunen en naar je luisteren, niet alleen in goede tijden maar ook op mindere momenten. Echte vriendschap is waardevol en bijzonder. Verder leg ik hem uit dat we inderdaad met hen samenwerken omdat het ons werk is, maar dat we dit werk vanuit ons hart doen. Dat dit samen kan gaan. En mocht het voor hem belangrijk zijn om te weten, dat ik mijn werk vrijwillig doe. Er ontstaat een mooi gesprek en met een brede lach op zijn gezicht gaat Felix weer verder met zijn kooklessen.

Na het hoofdgerecht gaan zij een toetje maken en dat wordt vandaag het nagerecht met de romantische naam: "Sensación de amor, Gevoel van liefde". Schitterend! Ze mogen trots zijn op hun kunstwerk en iedereen gaat zeer tevreden huiswaarts.

Zaterdag, 29 april 2023

Noem je niet arm, omdat je dromen niet in vervulling zijn gegaan; je bent pas echt arm als je nooit gedroomd hebt.

Zondag ga ik mee helpen in ons opleidingscentrum/restaurant QuinoaQ. Vijf van onze koksleerlingen reizen mee en ik ben zo trots dat drie van hen al voor hun afstuderen een baan in ons restaurant hebben gekregen. Tijdens het werk komt een van de koksleerlingen, Edwin, naar mij toe met de vraag of ik een keertje met hem mee naar huis wil gaan, want hij wil me zo graag voorstellen aan zijn oma. Hij zou het heel fijn vinden als ik tegen zijn oma kom vertellen hoe hij zijn studie en zijn werk bij ons doet. Zijn ouders zijn al jong gescheiden en zijn moeder is toen met hem als enige zoon gaan inwonen bij haar moeder, zijn oma. Van zijn vader heeft hij nooit meer iets gehoord en na enkele jaren heeft zijn moeder een nieuwe man ontmoet en is ook zij vertrokken zonder nog ooit naar hem om te zien. Sindsdien is hij grootgebracht door zijn oma en ondanks dat ze lief en zorgzaam is zit er altijd diep van binnen bij hem de pijn, het verdriet en het gemis van een moeder, een moeder die hem niet de moeite waard vond om voor te zorgen, maar wel voor de nieuwe kinderen die zij kreeg met een andere man.

Hij zegt intens dankbaar te zijn voor de kans die hij dankzij jullie steun heeft gekregen en dat hij zich altijd zo arm voelde, omdat hij ervan overtuigd was dat zijn dromen nooit in vervulling zouden gaan. Als ik tegen Edwin zeg dat je je niet arm moet noemen omdat je dromen niet in vervulling zijn gegaan, maar dat je pas echt arm bent als je nooit gedroomd hebt, kijkt hij me met stralende ogen aan en zegt dat hij dan goed gedaan heeft, want tot op de dag van vandaag

droomt hij van een beter leven. Dat maakt ons werk zo mooi, want ik vind dat armoede nooit een beletsel mag vormen om te kunnen studeren, want juist studeren moet een uitweg bieden uit de armoede. In dat opzicht is armoede de grootste vervuiler op de wereld, want dat is wat ik in al die jaren hier in Peru zie dat armoede families verwoest. Het veroorzaakt instabiliteit en politieke onrust en zorgt voor conflicten. Laatst las ik de mooie woorden: "Denk aan de armen, dat kost niets". Dit naar aanleiding van een artikel over kinderen die leven in armoede. De maatschappij bestaat uit twee grote groepen: zij die meer eten dan honger hebben en zij die meer honger dan eten hebben. Als gezinnen in armoede leven of worden getroffen door onverwachte tegenslagen, zoals droogte, aardbevingen, een pandemie, hogere voedselprijzen, de dood van vee of conflicten, lijden hun kinderen vaak het meest. Gezinnen worden gedwongen om hen van school te halen om te werken, kunnen geen voedszaam eten meer betalen en als een kind ziek wordt, kunnen ze zich geen gezondheidszorg veroorloven. Daarom werken we ook aan het verbeteren van hun economische weerbaarheid en middelen van bestaan, door het bieden van koks- en naaiopleidingen.

Dinsdag ga ik met een van onze nieuwe maatschappelijk werksters, Tanya, op missie in de wijk Yanama. We beginnen onze missie met een tocht van een uur door het zand en stof van de wijk Yanama naar een van onze leerlingen, André. De moeder van André, Sra. Josefina, heeft onze hulp ingeroepen, omdat haar zoontje wordt gepest op school. Eerst gaan we met André en Sra. Josefina een spelletje spelen om het ijs te breken en de moeder vertelt wat meer over haar leven. Tussen haar en haar echtgenoot is veel

verbaal geweld en ik begrijp nu waarom André zich op school zo klein maakt en voelt. Daarna gaan we met André werken aan hoe hij zich voelt op school en wat het pestgedrag van zijn klasgenoten met hem doet. Ineens wordt er hard op de deur geklopt en André vliegt overeind en doet de deur open. En het is me meteen duidelijk dat de man die binnenkomt zijn opa moet zijn en dat deze opa helemaal toetjeloe is, maar dan ook echt stomdronken. Hij komt recht van zijn werk op het land en heft al wankelend op zijn benen zijn pikhouweel en schep omhoog. Wankelend geeft opa ons een vieze hand en begint hard te lallen. André springt overeind en zegt: "Kom opa, je bent weer dronken, naar je bed, want ik moet werken". En opa laat zich gedwee door zijn kleinzootje van 8 jaar naar bed brengen. Het is mij helemaal duidelijk dat opa een zware alcoholist is en dat het voor André de normaalste zaak van de wereld is dat hij zo dronken thuiskomt en dat hij zich over opa moet ontfermen. Sra. Josefina vertelt ons dat ze de hoop al heel lang geleden heeft opgegeven dat haar vader nog ooit van de drank af zal komen en dat ze weet dat dit zijn dood wordt. Wat moet dat vreselijk zijn als je zo met je man en kind bij je vader moet inwonen en geen kant uit kunt, omdat je de financiële middelen niet hebt om elders een huis te huren!

Woensdag ga ik samen met de maatschappelijk werkster Zoila en alle leerlingen van de koksopleiding naar QuinoaQ, ons opleidingscentrum en restaurant, om samen met hen een les te volgen. Al onze jongeren zijn probleemjongeren en komen uit een risicovolle situatie en hebben allemaal een zware rugzak te dragen. De eerste maanden is het voor Zoila altijd een hele klus om deze jongeren te motiveren vol te houden en om hen structuur en discipline bij te brengen. Na die

eerste drie maanden komt het moment dat we de jongeren zelf initiatief laten nemen. En dan worden hun hoop en motivatie aangewakkerd om een veranderingsproces richting een nieuwe toekomst aan te gaan. Koken wordt vaak als creatieve therapie gebruikt en door onze koksopleidingen begrijp ik inmiddels waarom. Voeding wordt gelinkt aan ons ingebouwde beloningssysteem: koken leidt tot eten en eten zorgt ervoor dat we een voldaan gevoel krijgen. Maar koken brengt ook rust. Wanneer je je focust op het snijden van groenten kalmeert de geest, omdat je je moet concentreren op een simpele handeling. Wanneer je kookt pieker je minder. Zoals Frank zo mooi zei, dat hij tijdens de les de hele dag niet aan zijn problemen denkt. Koken houdt je brein gezond; door zelf te koken heb je volledig in de hand wat je eet. Het is goed voor je creativiteit en zelfvertrouwen; koken stimuleert de samenwerking en door het samen te doen leer je ook meningsverschillen op te lossen, want je moet overleggen en samen keuzes maken. Als we 's avonds terugrijden naar Ayacucho liggen binnen 5 minuten alle leerlingen moe maar voldaan te slapen in de bus.

Donderdag ga ik samen met Zoila op huisbezoek bij Sra. Rosemary. Sra. Rosemary heeft bij ons in 2017 de naaiopleiding gevolgd. Ze was een heel punctuele leerling, een harde werkster, die met lof voor haar naaiopleiding is geslaagd. Wat was ze blij dat ze na afloop van de naaiopleiding de naaimachine van haar tante mocht lenen en hiermee een boterham verdiende. Maar helaas wilde de tante na een tijdje haar naaimachine weer terug hebben en sindsdien zit Rosemary zonder werk, aangezien ze van haar man niet buiten de deur mag gaan werken. Hij eist dat ze hele dagen thuisblijft, zodat hij weet waar ze is.

En dan te weten dat precies hij degene is die een scheve schaats is gaan rijden. Hierdoor zijn ze 3 jaar gescheiden geweest. Maar tijdens de coronapandemie heeft Rosemary haar man weer een kans geboden, omdat hij beloofde het nooit meer te zullen doen. En sindsdien zit Rosemary thuis en kan ze geen kant uit. Ze heeft een gesprek met ons gevraagd, omdat ze opnieuw van hem wil scheiden. Ze wil vooruit in haar leven, ze wil haar eigen leven terug, ze wil werken. Rosemary is al op 16-jarige leeftijd moeder geworden en ik heb grote bewondering voor haar hoe ze meteen de verantwoordelijkheid voor haar kinderen op zich heeft genomen. Ik zie haar nog vol ijver achter de naaimachine zitten in ons naaiatelier met haar baby in een draagdoek op haar rug. Er vloeien veel tranen en ook hier zal Zoila nog de nodige tijd in moeten stoppen. Ik spreek met Zoila af dat als Rosemary eens sterk genoeg is om te gaan werken Kinderen van de Zon wil kijken of we haar een microkrediet kunnen geven zodat zij haar grote droom, een eigen naaimachine, kan gaan verwezenlijken.

Vrijdag besluit ik na afloop van de les nog even met onze maatschappelijk werker Felimon naar onze leerling Edison te gaan. Edison doet zelf de deur open en wat is hij blij met zijn bezoek! Hij geeft ons een boks en vertelt dat zijn ouders naar de stad zijn en vanavond pas terugkomen. Als ik hem vraag waarom hij deze week 's ochtends niet naar de les is gekomen, maar wel 's middags naar school komt kijkt hij me aan en zegt: "Profesora, tijdens de les 's ochtends verveel ik me en 's middags niet". Nou, duidelijker had hij het me niet uit kunnen leggen. Edison heeft het Syndroom van Down en profesora Maribel en profesor Jorge werken met hem aan het Gebarenalfabet, dat Thijs uit Nederland voor Edison ge-

maakt heeft. Ik vraag aan Edison of ik zijn schrift mag zien en vol trots laat hij zijn huiswerk zien. Het raakt me te zien wat Edison de afgelopen maanden al heeft geleerd. Hij kent inmiddels alle klinkers, alleen de o en de u haalt hij nog door elkaar. Hij leest keurig al korte woordjes en kijkt me stralend aan. En als ik de tekst op een doos aanwijs weet hij ook hiervan de klinkers te benoemen. Mijn gevoel dat we deze jongeman met veel geduld kunnen leren lezen en schrijven wordt hiermee bevestigd. Ik had de dag op geen mooiere manier kunnen afsluiten!

Zaterdag, 6 mei 2023

Wie als kind gekreukt is, moet als volwassene leren strijken.

Vandaag ga ik samen met alle maatschappelijk werkers in Yanama een Festival de Familias organiseren. Tijdens onze huisbezoeken van de afgelopen weken hebben we aan 10 gezinnen een uitnodiging gegeven. Ons doel is om de gezinnen te laten ervaren hoe fijn het kan zijn om samen als gezin iets met je kinderen te doen. We hebben allerlei spelletjes bedacht en uiteindelijk komen er zes van de tien gezinnen. Het wordt een groot feest. Wel blijft het me eeuwig verbazen dat nu of nooit de vaders zich geroepen voelen om deel te nemen aan een activiteit van hun kinderen. Ook Sra. Rosemary is gekomen en het doet me goed te zien dat dit voor haar en haar kinderen echt een uitje is. Het is zo belangrijk dat deze kinderen een dag kunnen spelen met hun moeder en zich echt kind kunnen voelen. Vele kinderen moeten elk vrij moment werken, om de kost voor thuis mee te verdienen, hoe klein ze ook zijn. Terwijl ons land zich deels onder de zeespiegel bevindt, leven de gemeenschappen in het Andesgebergte op de toppen van

de wereld. Het gemiddelde inkomen ligt hier onder de laagste armoedegrens. Het lukt de overheid niet om het grote gat tussen arm en rijk te dichten. Dit betekent dat veel gezinnen tot op de dag van vandaag afhankelijk zijn van de bijverdiensten van hun kinderen. Onze kinderen verdienen niet alleen geld als straatverkopertjes, maar ook met werken op het kerkhof. Jarenlang hebben ook wij gewerkt met kinderen die op het kerkhof hier in Ayacucho de kost moeten verdienen voor thuis of voor zichzelf. In deze 'kerkhofkinderen' zie ik de pijn en de ongelijkheid in deze wereld. Ze leven en werken op het kerkhof in extreme armoede, zijn getraumatiseerd, maar mentaal zo sterk en volwassen! 'Kerkhofkinderen' zijn kinderen die zo goed als 'leven' op het kerkhof. Ze groeien op in extreme armoede, wat meestal van generatie op generatie wordt doorgegeven. Op deze plaats dwalen ze rond, spelen ze op de graven en werken ze dag in dag uit om te overleven.

Ze verkopen bloemen of water, wassen auto's, sjouwen met zware ladders, poetsen en onderhouden de graftombes van de doden. Dromen worden vervangen door trauma's en trauma's worden vervangen door hoop. De kracht die deze kinderen hebben om door te zetten, is bewonderenswaardig. Veel van deze kinderen groeien op in een problematische thuissituatie. Door extreme armoede krijgt het gezin te kampen met diverse problemen. Er zijn veel alleenstaande moeders en voor hen is het extra hard werken om te overleven. Hierdoor hebben deze kinderen vaak een blijvend litteken en wie als kind gekreukeld is, moet als volwassene leren strijken. En toch zie en voel ik ook een geluk in het leven, in de ziel van deze kinderen. Het geluk

van elkaar te helpen; het geluk om te delen en de ongelooflijke kracht om door te zetten. Ze hebben niet veel, maar ze hebben elkaar. Het klinkt gek, maar het is een ware contradictie met hetgeen ik hierboven schrijf: ze zijn op hun manier gelukkig. Om deze tegenstelling te begrijpen, moet je eerst inzien wat geluk voor hen betekent. Ze zijn gelukkig omdat ze ademen, omdat hun hart klopt en het bloed door hun aderen stroomt. Ze zijn gelukkig omdat ze 's morgens ontwaken en aan een nieuwe dag kunnen beginnen. Als op de ene dag de basisbehoeften bevredigd worden, zijn ze klaar om aan de volgende dag te beginnen. Toch vind ik het moeilijk om de dagelijkse strijd van deze kinderen te zien, want het zou nooit zo mogen zijn. Tegelijkertijd ben ik ook dankbaar dat ik met deze kinderen mag samenwerken, omdat zij me de grootste waarde van het leven laten zien: het tevreden zijn met kleine dingen en het humane.

Dat zie ik ook vandaag met de spellen, die wij met de gezinnen doen. Zulk een simpele spelletjes, zoals knikkers gooien in de mond van een kartonnen konijn; met een lap stof volleybal spelen; met een reepje stof op je rug als groep de lap stof bij de andere groep eraf trekken. En na afloop van alle spellen eindigen we ons festival met het zoeken naar snoepjes, die een van onze vrijwilligers rondom de school heeft verstoppt. De gezinnen zijn verplicht om dit hand in hand als gezin te doen en ook dat zorgt voor grote hilariteit. Tijdens mijn werk met onze gezinnen heb ik geleerd dat humor en geduld de lama's zijn waarmee je door het hele Andesgebergte kunt trekken. Wat is het mooi om eindelijk al deze moeders te zien ontspannen en te zien lachen! Zij zijn allen als kind gekreukt en moeten als volwassenen leren strijken. En wat hoop ik dat zij

met onze steun uiteindelijk uit de kreukels komen en dat hun kinderen, deze nieuwe generatie, niet zulk een zwaar pad hoeven te bewandelen als hun moeders en later ook nog zoveel glad te strijken hebben.

Zondag ga ik een lekkere wandeling maken naar de wijk Santa Ana. In deze wijk worden de prachtige witte marmeren kerststallen gemaakt van het gesteente van deze provincie, het Piedra de Huamanga. Terwijl ik aan mijn wandeltocht begin kom ik langs het klooster Santa Clara, een klooster dat bijna nooit te bezichtigen is en laat nu net vandaag de deur van de kerk van het klooster openstaan. Ik loop naar binnen en op dat moment komt het hoofd van een zuster om het hoekje van de deur kijken en ze groet me vriendelijk. Ongeveer 5 jaar geleden liep ik ook het klooster binnen en heb ik via tralies een gesprek gehad met Zuster Clara. Ik vertelde haar dat wij een dochter hebben die Klaartje heet, op z'n Spaans Clara, een naamgenootje van haar. Zuster Clara vond dat prachtig en zei meteen dat ze voor Klaartje zou bidden. Vorig jaar ben ik even gaan kijken hoe het met de zuster gaat, maar toen kon ze me niet ontvangen omdat haar gezondheid op dat moment niet goed was. Als ik dit vandaag tegen de zuster in de kerk vertel vraagt ze me of ik even wil wachten, want het gaat weer veel beter met Zr. Clara en ze zou het geweldig vinden als ik even met haar zou praten. De zuster verdwijnt weer door de deur en dat even wachten wordt ruim een half uur. En dan word ik eindelijk gevraagd om binnen te komen in het klooster en daar staat Zr. Clara op mij te wachten. Ze is zo goed als blind en helemaal doof, maar ze pakt mijn gezicht in haar handen, omhelst me en zegt: "Señora, uw naam weet ik niet meer, maar ik weet wel dat u een dochter heeft die Klaartje

heet. Ik heb veel voor haar gebeden. Wat ben ik blij en dankbaar u te zien! Het is vijf jaar geleden dat we elkaar gesproken hebben en sindsdien heb ik nooit meer bezoek gehad. Ik kom van oorsprong uit Spanje en ken hier in Peru niemand. Daarbij ben ik inmiddels 87 jaar en niemand van mijn familie leeft meer. Oh, wat ben ik u dankbaar voor uw komst"! En de komende anderhalf uur laat ze mijn handen niet meer los. Ze geniet!

Tijdens ons gesprek vraag zuster Edith me of ik ook een religieuze ben en ik vertel haar dat ik een moderne 'missiezuster' ben met een lieve man, kinderen en kleinkinderen. Ze kijkt me aan en het lijkt wel alsof ze zich voor het eerst in haar leven realiseert dat je dit werk ook kunt doen zonder in het klooster in te treden. Ze vraagt wat voor werk ik in Peru doe en als ik zeg dat wij in de wijk Yanama aan kansarme kinderen onderwijs en psychosociale steun bieden, vraagt ze of ik soms ook nailessen heb gegeven. Wat blijkt, haar schoonzusje heeft bij ons de naaiopleiding gevolgd en is daar tot op de dag van vandaag zo gelukkig mee, want sindsdien heeft ze een eigen bron van inkomsten. Later vraagt een andere zuster of ik soms foto's van ons werk in Ayacucho heb en als ik haar de foto's van mijn knutselmiddag met de kleuters laat zien roepen de zusters tegelijkertijd: "och, kijk, dat is het dochtertje van je schoonzus"! En zo is hier in het klooster de wereld ook weer heel klein. Dan is het hoog tijd voor mij om afscheid te nemen van Zr. Clara en ik merk dat zij het moeilijk vindt om me los te laten. Ik voel dat ze zich afvraagt of we elkaar, gezien haar hoge leeftijd, volgend jaar weer zullen terugzien. Maar ik zie ook haar blijdschap over ons mooie gesprek van vandaag. Dit bezoek pakt niemand haar meer af.

Eindelijk kan ik mijn wandeling naar de wijk Santa Ana vervolgen. Onderweg denk ik dat ik, door zoveel tijd uit te trekken voor mijn bezoek aan het klooster, vandaag toch hopelijk wel beloond wordt met de aankoop van een stel mooie, niet al te dure, gebeeldhouwde kerststallen. Maar helaas, niets is minder waar. De kerststallen in de winkeltjes in Santa Ana zijn werkelijk prachtig. Zulk een mooi handwerk, maar voor mij onbetaalbaar, zeker ook omdat de mensen in Nederland er dit bedrag niet voor uit gaan geven. Ik loop weer terug naar het centrum en doe onderweg nog even een markt aan. En jawel, het geluk is met mij, hier vind ik precies wat ik hebben wil en na lang onderhandelen ook nog voor een redelijke prijs. Helemaal tevreden keer ik terug naar mijn hotel. Als ik dit verhaal later aan mijn Peruaanse collega Zoila vertel moet ze vreselijk hard lachen en zegt: "Marianne, jij dacht zeker dat je voor je goede daad bij de zusters wel de hulp van boven zou krijgen en dat je een flinke goedkope slag in Santa Ana zou kunnen slaan? Maar zo werkt dat hier in Peru niet. Met die bureaucratie hier heeft alles zoveel tijd nodig, dat je die zegen van boven niet in de wijk Santa Ana kreeg maar pas enkele uren later op die markt"!

Woensdag ga ik met een van onze maatschappelijk werksters, Karin, op huisbezoek bij Sra. Celinda. Sra. Celinda is 63 jaar en heeft twee volwassen zonen, die al uitgevlogen zijn. De peetdochter van Sra. Celinda wilde jaren geleden dolgraag een kind hebben, maar kon helaas zelf geen kinderen krijgen. Daarom had ze een zoon-tje geadopteerd, Nehemias, die bij zijn komst 8 dagen oud was. Nadat de adoptie officieel rond was en Nehemias al bij haar woonde, kwam de peetdochter erachter dat de biologische moeder van haar geadopteerde zoontje een zwakbe-

gaafde vrouw is, die door een verkrachting zwanger was geraakt. Vanaf dat moment wilde zij Nehemias niet meer hebben en Sra. Celinda vond dat zo onmenselijk dat zij zelf Nehemias geadopteerd heeft. Toen hij drie jaar was werd hij officieel haar zoon en Sra. Celinda zorgt voor hem als voor haar eigen kind. Nehemias is nu 11 jaar. Gezien haar leeftijd is Sra. Celinda met pensioen en ze krijgt geen enkele uitkering. Aangezien haar man enkele jaren geleden bij haar is weggegaan en een nieuw gezin is gestart, maakt ze zich veel zorgen over de toekomst van Nehemias. Zorgen als: wat gebeurt er als ik ziek word; wie zal er voor hem zorgen als ik er niet meer ben; hoe kom ik vandaag weer aan eten voor hem; hoe kan ik ooit een studie voor hem betalen; etc.

Door gebrek aan inkomsten is ze een winkeltje begonnen in de hoop dat ze een kleine bron van inkomsten heeft uit haar verkopen. Wat een krachtige vrouw, maar zeker ook lieve vrouw in hoe zij voor dit jongetje zorgt, want geluk hangt voor haar niet af van wat zij kan krijgen maar van wat ze kan geven. Ook Nehemias is als kind gekreukt is en ik vrees dat ook hij als volwassene zal moeten leren strijken. En hopelijk kunnen wij Nehemias en Sra. Celinda hierbij helpen.

Vrijdag ga ik samen met onze directrice Elba en vier van onze maatschappelijk werkers kennis maken met de nieuwe directrice van het schooltje in Yanama waar wij mee samenwerken. Ze heeft een gesprek met ons aangevraagd, omdat er zoveel problemen onder de leerlingen en in de gezinnen leven, dat ze niet weet waar ze moet beginnen. Ze heeft al een hele lijst met probleemkinderen gemaakt en al verschillende gesprekken met moeders gehad. Ik zie dat het haar

raakt als ze een kleine greep uit de lijst van probleemkinderen met ons deelt. Ze vertelt dat veel moeders ver van huis spulletjes gaan verkopen of op het land van een boer gaan werken en hun kinderen opgesloten thuis laten zitten. Als deze kinderen al enkele dagen niet naar school zijn gekomen gaan wij thuis bij de kinderen kijken.

Onze maatschappelijk werkster staat dan aan een gesloten deur en binnen hoort ze de kinderen naar haar roepen dat ze helaas niet naar school kunnen komen, omdat moeder is werken. De directrice vertelt dat er een kind is dat weigert te praten, de ouders hebben het kind verlaten en opa wil hen niet binnenlaten. Een andere moeder wil hulp voor haar kinderen, maar de school kan haar niet helpen want ze heeft geen enkel bewijs dat het haar kinderen zijn. Veel gezinnen vluchten steeds voor een tijdje uit de wijk, als ze een grote huurachterstand hebben. Na verloop van tijd komen ze dan weer terug en strijken in een ander deel van de wijk neer. Al die tijd hebben hun kinderen dan geen scholing gehad en kunnen we weer van voren af aan beginnen met les geven. Onlangs is een moeder van drie kinderen overleden, waardoor de directrice nu moet gaan kijken wat er met deze kinderen moet gebeuren. Er zijn kinderen die zeer agressief zijn op school, maar de directrice durft niet met de moeders te gaan praten, omdat ze weet dat in die gezinnen veel huiselijk geweld is. Kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik kunnen zich niet concentreren en daarnaast zitten de leerkrachten ook nog met de naweeën van de coronapandemie. Er zitten 390 kinderen op dit schooltje, ook hier is geen water en geen riolering en op de problemenlijst van de directrice staan nog net geen 390 kinderen, maar het scheelt niet veel. Gelukkig kennen we de meeste kinderen en onze maat-

schappelijk werkers praten de directrice bij over met welke kinderen en gezinnen wij al contact hebben. Ik zie dat dit een pak van het hart van de directrice is. Als ik aan de directrice vraag hoe haar eerste indruk is van haar nieuwe baan kijkt ze me aan en zegt heel eerlijk dat ze ervan schrok toen ze op deze school, in deze ontzettend grote achterstandswijk, geplaatst werd, maar dat ze niet de kans kreeg om te weigeren. Het was deze baan of niets. Dus heeft ze er haar schouders ondergezet. Ze geeft ook open aan dat ze zelf uit een gezin komt waar door de alcoholverslaving van haar vader veel huiselijk geweld was en dat ze hierdoor zeer goed zicht heeft op deze problematiek. Maar gemakkelijk vindt ze niet. En wat kan ik me dat voorstellen! Ik zeg haar dat ze niet alleen staat, dat we het samen met haar zullen doen, want alleen samen staan we sterk. Ze dankt ons uit de grond van haar hart voor ons prachtige werk en onze steun en ik zie dat ons gesprek haar goed gedaan heeft. Wat hoop ik dat deze vrouw dit werk vol gaat houden, want ik vraag me diep van binnen af of ze tegen zoveel ongelijkheid en verdriet is opgewassen. Ik zie ook dat ze haar werk met hart en ziel doet en beter hadden we het niet kunnen treffen. Onlangs las ik hier de woorden: "Geef altijd het beste van jezelf en het beste zal naar jou toekomen". Wat gun ik het deze vrouw dat er veel goeds op haar pad zal komen, omdat ze deze kinderen en gezinnen het beste van zichzelf geeft.

Zaterdag, 13 mei 2023.

Neem herinneringen mee en laat voetstappen achter.

Maandag ga ik met onze nieuwe maatschappelijk werker Felimón op pad naar de ouders van een van onze leerlingen, Nataly. Nataly krijgt huiswerkbegeleiding van onze Profesora Jenny. Zij

liet ons weten dat dit meisje een grote leerachterstand heeft. Ze is 9 jaar en kan nog niet lezen en vanwege dit leerprobleem zijn we bij haar ouders terecht gekomen. Haar moeder, Sra. Judith, kookt eten en verkoopt dit op straat en haar vader is bouwvakker en helaas al ruim 25 jaar een alcoholist. De vader heeft beloofd dat ook hij onze steun wil accepteren, maar als we vandaag bij hen thuiskomen is Sra. Judith alleen thuis.

Haar man heeft een klus aangeboden gekregen in Lima en ik zie het verdriet en de zorgen in de ogen van deze moeder. Haar man werkt bijna nooit en als hij werkt komt hij steevast dronken thuis en brengt dus nog geen sol in het laadje. Sra. Judith zit al zoveel jaren zo vol verdriet en vandaag komt dit er allemaal uit. Ze wil dit niet meer, er moet iets gebeuren, haar man moet naar de AA, want zo wil ze niet meer verder met hem. Tijdens ons gesprek komt de 15-jarige dochter Brigit thuis van school en ze verdwijnt onmiddellijk achter een vies gordijn dat dienst doet als deur. We hebben voor Sra. Judith een folder meegebracht over de AA. Als de moeder haar hart gelucht heeft vraag ik aan haar dochter of ook zij met ons een gesprek wil. Brigit geeft aan heel graag met ons te willen praten. Ze vertelt dat ze wil dat haar vader naar de AA gaat. Niet voor haarzelf, want zij weet niet beter dan dat haar vader dronken is, maar voor haar kleine zusje Nataly, die veel beter verdient dan een dronken vader. Ze zegt er eerlijk bij dat ze zich ook schaamt voor haar vader, zeker als hij in dronken buien vervelende dingen zegt. Hierdoor durft ze nooit vrienden mee naar huis te nemen, omdat ook zij net als haar moeder altijd leeft met die angst, spanning en onzekerheid over hoe vader thuis zal komen. Ze beseft dat haar vader een trauma heeft. Zijn eigen vader is vermoord tij-

dens het terrorisme van de gewelddadige guerrillabeweging Het Lichtend Pad. Hij was toen nog erg jong en om dit verdriet te vergeten is hij al op jonge leeftijd gaan drinken. Maar ze wil vooral dat er iets verandert in huis voor haar kleine zusje, zodat die een normale jeugd krijgt, die zichzelf hoeft te missen.

En vervolgens vraagt ze: "Welke hulp kunnen jullie ons bieden? Sra. Marianne, kijk eens om je heen, dit is toch geen leven, moeten wij zo wonen, zonder water, riolering en licht? Maar ik vind de wijze waarop we wonen nog niet het ergste, dat van mijn vader is nog veel triester. Daar moet echt iets aan gedaan worden"! Onderweg naar huis vertelt Felimón me dat ook hij uit een gezin komt met een alcoholische vader, veel lichamelijk geweld en een zeer onveilige jeugd. Het motiveert hem extra om dit gezin te helpen. En dat kan ik me helemaal voorstellen!

Na mijn gesprek met Brigit denk ik aan de rechten van het kind. Elk jaar wordt op 20 november de Internationale Dag van de Rechten van het Kind gevierd. Op die dag zijn er allerlei activiteiten om te herinneren dat kinderen speciale rechten hebben. Ook kinderen als Brigit en Nataly! Unicef en de Verenigde Naties hebben hiervoor op 20 november 1989 een verdrag aangenomen. Hierin zijn de basisrechten van alle kinderen ter wereld vastgelegd. Als ik dit lijstje rechten na lees en denk aan de kinderen in de achterstandswijken in Arequipa en hier in Yanama, en aan alle kinderen in de wereld die onder dezelfde omstandigheden in armoede of in een oorlogsgebied leven, die al deze rechten moeten ontberen, word ik hier heel verdrietig van. Hoezo recht op onderwijs, als de ouders geen geld hebben om een uniform te kopen, het schoolgeld en de schoolmaterialen te betalen? Hoezo recht op een

veilig en gezond leven als je woont in een wijk zonder water en riolering, waar je ouders geen geld hebben om eten of medicijnen voor je te kopen? Hoezo recht op bescherming tegen kinderarbeid als dit de enige manier is waarop ouders hun huur kunnen betalen? Hoezo recht op bescherming tegen mishandeling en geweld, als niemand je tegen het huiselijk geweld in jouw huis beschermt? Hoezo recht op veilig drinkwater, goede gezondheidszorg en zorg bij een handicap als de regering hier niets aan doet?

Woensdag begin ik de dag met het kopen van een taart om al onze koksleerlingen een hart onder de riem te steken bij het laatste traject van hun vakopleiding. Begin juli studeren ze af en wat vind ik het jammer dat ik daar niet bij kan zijn! Eerst volg ik nog een les samen met de leerlingen en dan komt het moment van afscheid. Ik vertel hen hoe trots ik op hen ben, dat ik gezien heb hoe moeilijk het in het begin voor hen was om op tijd te komen, samen te werken, woord te houden en vooral om vol te houden. De leraar Bernabé vraagt me alle donateurs uit de grond van zijn hart te bedanken, want dit is voor hem de eerste keer dat hij aan zo'n groep jongeren les geeft en dat heeft ook hem veel gebracht. Verschillende leerlingen nemen het woord om tegenover mij te verwoorden wat de vakopleiding hen gebracht heeft. Ze verwoorden hoe slecht het met hen ging alvorens ze aan deze koksopleiding begonnen, dat het zelfs voor hen nog steeds een wonder is als ze zien hoe ver ze gekomen zijn. Ik zie dat het hen emotioneert als ze zeggen dat ze nooit hadden durven dromen dat ze eens hun droom zouden realiseren. Enkelen zeggen zelfs heel eerlijk dat deze koksopleiding helemaal niet hun droom was, maar dat zij zich wel heel goed realiseerden dat er iets in hun leven moest veran-

deren en dat zijzelf die eerste stap zouden moeten zetten door deze unieke kans in hun leven met twee handen aan te grijpen; en dat het meest mooie is dat gaandeweg de rit deze vakopleiding daadwerkelijk hun droom is geworden. Een leerling vertelt dat hij voorheen nooit iets volhield en nog nooit in zijn leven iets had afmaakt en dat Elba hem bij aanvang van de opleiding had gezegd dat als hij de kracht had om aan deze vakopleiding te beginnen zij een kruis voor hem zou zijn, waardoor hij de opleiding zou afmaken. Het raakt me altijd diep als ik deze jongeren zo dapper hun gevoelens zie verwoorden, terwijl toen ze ons nog niet eens durfden aan te kijken toen ze bij ons binnenkwamen. Een van de leerlingen kijkt me aan en zegt bloedserius in gebrekkig Nederlands tegen mij: "Marianne, je bent een lekker ding". Mijn eerste gedachte is dat ik hem niet goed verstaan heb en ik vraag aan hem nogmaals wat hij zei. En jawel, hoor, ik heb het prima verstaan, hij zegt het nogmaals luid en duidelijk. Dan zie ik Frederique in de lach schieten en weet ik uit welke hoek deze wind waait. Wat blijkt, de leerling heeft aan Frederique gevraagd hoe hij mij in het Nederland kan bedanken, waarop Frederique heeft gezegd dat hij dan moet zeggen: "Marianne, je bent een lekker ding". Als ik dit voor de rest van de leerlingen vertaal ligt ieder helemaal dubbel en wordt het tijd om de taart aan te snijden. Al deze hartverwarmende herinneringen neem ik mee en wat hoop ik dat wij bij hen onze voetstappen achterlaten. En wederom realiseer ik me wat een bevoorrecht mens ik ben dat ik dit prachtige werk mag doen.

Lieve mensen, tijdens mijn werkverblijf van de afgelopen maanden in Arequipa en Ayacucho heb ik weer lief en leed met jullie mogen delen.

Heel veel dank hiervoor! Het is tijd voor mij om morgen weer terug naar Nederland te gaan. Een lieve donateur stuurde mij als Nieuwjaarswens eind 2022 het volgende gedicht van Stijn de Paepe, met als titel 'Wens'. Dit gedicht wil ik bij mijn afscheid hier in Peru graag met jullie delen.

Wens

Dat je mag vinden wat je zoekt. Dat je blijft zoeken als je vindt.

Dat je de dingen blijft bekijken met de wijsheid van een kind.

Dat elke dag één ogenblik je overrompelt, pakt of raakt.

Dat het een jaar wordt dat de grootste afstand overbrugbaar maakt.

Aan dit gedicht moest ik denken bij mijn afscheid in Ayacucho. Vanaf de eerste dag, toen ik 22 jaar geleden met mijn werk in Peru begon, heb ik gevonden wat ik zocht. En toch ben ik blijven zoeken en ben ik nieuwe uitdagingen in Arequipa en Ayacucho aangegaan. Net als een kind blijf ik me verwonderen over hoe het mogelijk is dat onze kinderen en gezinnen hun hoofd boven water weten te houden en op hun manier van het leven weten te genieten, ondanks hun penibele situatie. Elke dag raakt het me dat jullie het werk van Kinderen van de Zon steunen, pakt en overrompelt me het vertrouwen van de kinderen en gezinnen hier in Peru en ben ik intens dankbaar dat het werk van Kinderen van de Zon de grootste afstand overbrugbaar maakt. En ja, ondanks dat alles heb ik nog steeds een wens, dat er eens een dag komt dat ons werk niet meer nodig is, omdat de ongelijkheid, de kloof, tussen arm en rijk is genivelleerd en elk kind, waar ook ter wereld, gelijke kansen heeft. Ik hoop intens dat al deze kinderen en gezinnen zich op het

heetst van de strijd zullen herinneren dat we er voor hen waren. Deze mooie herinneringen neem ik mee naar huis en hopelijk laat ons werk, met jullie steun, nog vele voetstappen achter.

Een zonnige groet en hopelijk reizen jullie ook volgend jaar weer met me mee naar onze Peruaanse snottebellekes.

"Que te vaya bien - Het ga je goed"!

Marianne.

Ik hoop intens dat deze nieuwsbrief voor u opnieuw aanleiding is om Kinderen van de Zon te steunen. Graag ontvang ik uw bijdrage op:

IBAN: NL74 INGB 0009 2334 76

Ten name van

Stichting Kinderen van de Zon,

Land van Ravensteinstraat 31, Uden.

Onze stichting is aangemerkt als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dit betekent dat giften aftrekbaar zijn voor de inkomstenbelasting. Bij een schenkingsovereenkomst voor 5 jaren is het belastingvoordeel voor u het gunstigste. Voor meer info zie:

www.kinderenvandezon.org

Heel veel dank voor uw belangstelling en steun. Mede namens het bestuur wens ik u een zonnige zomer.

Marianne Schepers-van Weert.